

ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Інтенсифікація міжкультурних контактів в умовах глобалізації актуалізує дослідження мовних засобів, що забезпечують ефективність комунікації в полікультурному просторі. Одним із таких засобів є *інтернаціоналізми* – слова або мовні елементи, що функціонують у багатьох мовах із приблизно однаковими або дуже схожими значенням і формою. «Інтернаціоналізація лексики є природним результатом сучасних інтеграційних тенденцій, характерною ознакою розвитку глобалізованого суспільства та його комунікативних потреб» [3, с. 64].

Традиційно в лінгвістиці інтернаціональна лексика розглядалася крізь призму її походження, структурно-семантичних характеристик або труднощів перекладу. Однак сучасні умови глобалізованої комунікації, у яких швидкість мовного обміну досягла безпрецедентного рівня, зумовлюють необхідність переосмислення підходів до вивчення цього феномена і перенесення дослідницького фокусу в площину прагмалінгвістики. На відміну від структурного аспекту, прагматичний вимір інтернаціоналізмів виявляється не у формі чи значенні слова, а в характері його комунікативної дії в конкретному міжкультурному контексті. Інтернаціональна лексика, зокрема її новітній пласт, пов'язаний зі сферами ІТ, маркетингу, медіа, менеджменту та цифрової культури, сьогодні вже не є просто наслідком лексичного запозичення. Уживання інтернаціоналізмів дедалі виразніше постає як свідомо обрана комунікативна стратегія, адже ці лексичні одиниці слугують універсальним мовним кодом, який адресанти цілеспрямовано інтегрують у дискурс для реалізації конкретних прагматичних намірів: оптимізації комунікації, маркування професійної належності, створення ефекту сучасності, формування спільного комунікативного простору тощо. Попри значний інтерес дослідників до цього явища, прагматичний вимір функціонування інтернаціональних лексичних одиниць у міжкультурному спілкуванні залишається недостатньо вивченим, що і зумовлює актуальність пропонованої розвідки. Заповнення цієї наукової лакуни потребує переосмислення інтернаціоналізмів не лише як структурно-лексичного феномену, а і як активного інструменту комунікативної взаємодії, що передбачає визначення їхньої ролі в процесах мовної глобалізації, міжкультурної комунікації та культурної інтеграції.

Інтернаціональна лексика є важливим компонентом сучасної мовної системи, оскільки забезпечує ефективний обмін інформацією в умовах глобалізованого світу. Сьогодні вона активно використовується в науковій, професійній, медійній та цифровій сферах, сприяючи уніфікації комунікації в полікультурному просторі. Її поширення зумовлене розвитком інформаційних технологій, міжнародного співробітництва, посиленням міграційних процесів, а також утвердженням англійської мови як глобального засобу спілкування. Англійська мова «перетворилася з мови-реципієнта на мову-продуцента» [2, с. 403]. Вона відіграє роль основного генератора інтернаціональної лексики, особливо в галузях ІТ, медицини, економіки та поп-

культури. Такі слова, як *digital, online, startup, leasing, branding, pandemic, hashtag, streaming, playlist, casting* тощо, практично без змін входять до словникового складу десятків мов, що свідчить про якісно новий – прискорений та асиметричний – характер сучасної мовної конвергенції. За спостереженнями мовознавців, питома вага слів, що увійшли до інтернаціонального лексикону багатьох мов світу, сягає близько 20% словникового складу сучасної англійської мови [1, с. 81]. Це закономірно, адже в умовах домінування англійської як мови науки, освіти, бізнесу й цифрової комунікації англіцизми, набуваючи статусу інтернаціоналізмів, перетворюються на універсальний комунікативний ресурс. Вони уможлиблюють оперативне передавання інформації, сприяють поширенню нових знань, а також полегшують досягнення взаєморозуміння між представниками різних лінгвокультур. У ситуаціях, коли англійська мова не є рідною для обох співрозмовників, саме використання англіцизмів-інтернаціоналізмів у мовленні часто гарантує збереження основних смислів і мінімізує ризик комунікативних втрат, спричинених мовним бар'єром. Особливо активно мовні одиниці інтернаціонального характеру функціонують у професійному та цифровому дискурсах, де важливими є швидкість комунікації, узгодженість термінології та ефективність інформаційного обміну. Лексеми на кшталт *management, feedback, bonus, trend, fake, blogger, content, smartphone* вже давно вийшли за межі окремих мовних систем і стали невід'ємними елементами глобального мовного середовища.

Інтернаціональна лексика в міжкультурному спілкуванні реалізує низку важливих прагматичних функцій, які відображають її роль у процесах глобальної комунікації та міжмовної взаємодії. До основних із них належать:

1) **інтегративна функція**, що виявляється в об'єднавчому потенціалі інтернаціоналізмів, здатних забезпечувати взаємодію представників різних мовних і культурних спільнот у межах спільного комунікативного простору та зближення комунікантів в умовах культурного різноманіття;

2) **функція економії мовних та когнітивних зусиль, або мовної компресії**, яка реалізується через здатність інтернаціональної лексики компактно й лаконічно передавати складну інформацію без потреби в розгорнутих поясненнях, замінювати розлогі описові конструкції коротшими мовними формами (наприклад, використання лексеми *дедлайн* замість словосполучення «граничний термін виконання завдання», *таргетинг* – замість описового звороту «налаштування рекламних матеріалів на конкретну цільову аудиторію за певними ознаками»);

3) **функція спільного коду**, відповідно до якої інтернаціоналізми виступають універсальними мовними маркерами глобального інформаційного простору. Вони забезпечують стандартизацію термінології, уніфікують професійне спілкування та формують спільне комунікативне середовище для носіїв різних мов;

4) **фатична функція**, спрямована на встановлення та підтримання комунікативного контакту. Застосування знайомих міжнародних мовних елементів, зокрема загальновідомих денотатів політики та бізнесу, як-от *компроміс, консенсус, легітимний, конструктивний, толерантність*, створює відчуття мовної близькості, сприяє зниженню психологічної напруги та полегшує взаємодію між співрозмовниками;

5) **статусна та ідентифікаційна функція**, згідно з якою уживання інтернаціональної лексики часто виступає показником професійної компетентності,

належності мовця до певної академічної чи професійної спільноти, а також демонструє рівень його освіченості та обізнаності з глобальними тенденціями. Зокрема, у міжнародному бізнесі чи науці використання новітніх інтернаціоналізмів, таких як *нетворкінг*, *аутсорсинг*, *фасилітація* тощо, працює як своєрідний прагматичний маркер професійної інтегрованості в сучасний глобальний комунікативний простір;

б) функція **стилістичної нейтралізації (деемоціоналізації) дискурсу**, яка виявляється в здатності інтернаціоналізмів надавати мовленню більш офіційного, стриманого й об'єктивного характеру, що особливо важливо у сфері науки, дипломатії, ділового спілкування та міжнародної комунікації.

Отже, аналіз прагматичного потенціалу інтернаціональної лексики засвідчує її багатофункціональний характер і вагомую роль у сучасному міжкультурному спілкуванні. Інтернаціоналізми постають одним із важливих інструментів глобальної комунікації, оскільки забезпечують ефективність міжкультурної взаємодії, полегшують досягнення взаєморозуміння та сприяють інтеграції різних мовних і культурних спільнот у єдиний інформаційно-комунікативний простір.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жовновач Т. А., Глуценко А. В., Трубенко І. А. Інтернаціоналізми як складова сучасної англійської мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. Т. 1, вип. 40. С. 81–86.
2. Слаба О. В. Тенденції розвитку інтернаціоналізмів у німецькій фаховій мові економіки. *Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts : scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. С. 394–415. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-303-3-17>.
3. Телетова С. Г., Новіков О. О. Соціокультурні чинники активізації інтернаціоналізмів англомовного походження в сучасних комунікативних практиках. *Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов у світі* : збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 4 грудня 2025 р.). Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2025. С. 61–64.